

Justitie gaat 'intensiever' achter gewelddadige harde kern aan

Den Haag ■ De politie en het Openbaar Ministerie gaan gewelddadige en criminele delen van harde kernen van voetbal-supportersgroepen 'intensiever opsporen en vervolgen'. Dat meldt het ministerie van Justitie en Veiligheid na een overleg met voetbalbestuurders. Wat deze intensievere aanpak precies inhoudt, maakte justitieminister David van Weel (VVD) weinig concreet. „Want die harde kern moeten we ook niet wijzer maken dan ze zijn.” Erder op vrijdag werd bekend dat Feyenoord een stadionverbod heeft opgelegd aan 47 hooligans die zich misdragen bij de recente wedstrijd tegen SC Cambuur. Zeven Cambuur-fans raakten toen gewond. Van Weel: „Wat je gaat zien, is dat er gewoon direct wordt opgetreden tegen dit soort excessen. En dat we langzaam die rotte appels één voor één hetzelfde lot laten krijgen als deze Feyenoord-fans.”

Landsadvocaat: stikstofplannen geven zicht op verlichting crisis

Den Haag ■ De stikstofmaatregelen die het kabinet wil nemen, geven 'perspectief op vergunningverlening' en daarmee op een uitweg uit de stikstofcrisis. Dat schrijft landsadvocaat Pels Rijken in een advies dat minister Jaimi van Essen (Landbouw, D66) vrijdag met de Tweede Kamer heeft gedeeld. Als er weer meer ruimte voor vergunningen komt, zal dat een kwestie van 'gebied voor gebied' worden. Als de stikstofuitstoot daalt en overheden tegelijkertijd van alles doen om de natuur te helpen, dan wordt de natuur daar volgens de landsadvocaat 'ontegenzeggelijk' beter van. Maar hoeveel beter hangt af van de uitwerking van de maatregelen en beoordelingen door ecologen. Het Planbureau voor de

Leefomgeving merkte al op dat de plannen veel vragen van zowel boeren als overheden. „Ik heb het met genoegen gelezen”, zei Van Essen. Hij ziet in het advies een bevestiging van de beloften die hij een paar maanden geleden deed toen hij de plannen presenteerde. Daarin staan veel maatregelen om natuur te herstellen, onder meer uitstootdoelen per boer en zones rond natuurgebieden met minder vee. Nederland gaat weer van het 'stikstofslot', was de belofte in juni. Hoe beter het met de natuur gaat, hoe minder streng de eisen worden voor zaken die stikstof uitstoten. De eerste stap per gebied is volgens de landsadvocaat dat verzoeken om te handhaven op illegale stikstofuitstoot kunnen worden afgewezen.

INTERVIEW Wetenschappers over de zin van de Klimaatmars

'We moeten de druk erop houden'

„Het hele toekomstbeeld is somber nu helder is dat de opwarming van de aarde boven de 1,5 graad zal uitkomen”, zegt klimaatopveteraan Leo Meyer. „Ga je nu bij de pakken neerzitten? Of onderneem je actie?” Hij is van het laatste. Meyer vindt dat de Klimaatmars, vandaag in Amsterdam, zin heeft. De Volendamse klimaatwetenschapper René van Westen denkt er net zo over. „Klimaatbeleid komt mede onder druk van de samenleving tot stand.”

Leonie Groen
leonie.groen@mediahuis.nl

Amsterdam ■ Meyer is niet zo'n demonstreerder, zegt hij, maar hij ziet het nut van deelname wel in. „We moeten de boel wakker houden, niet laten verslapen.” Hij blijft in elk geval gewoon publice- ren en onderwijzen over de klimaatcrisis. Meyer hoopt dat de demonstratie in Amsterdam bijdraagt aan meer bewustwording en daarmee aan gedragsverandering. Al is het maar een beetje. Al is er maar één ondernemer of één burger die zich gaat inzetten om de opwarming tegen te gaan, alles telt wat hem betreft. „Iedere molecuul CO₂ dat niet de atmosfeer in gaat, telt. Iedere tiende graad dat de aarde minder opwarmt, is van belang. Vergelijk het met autorijden. Wat doe je als je in de bocht van de weg merkt dat de remmen het niet meer doen? Je probeert uit alle macht bij te sturen, zodat de klap minder hard aankomt. Je

moet alleen niet de illusie hebben dat politici meteen de koe bij de horens vatten.” Hij verkeert in elk geval niet in de waan dat extreemrechtse politici die de klimaatcrisis ontkennen, dit weekend, als ze de mensenmassa zien lopen, ineens een draai maken en denken: 'O ja, het klimaat. Meyer weet uit ervaring dat de dingen langzaam gaan. Hij werkte voor de overheid, maakte deel uit van het VN-panel IPCC en deed voorwerk voor het historische Parijsakkoord.

Meer migratie

„Ik word heel somber van het pas verschenen UNEP-rapport 'Limiting overshoot' waaruit blijkt dat de opwarming van de aarde boven de 1,5 graad zal uitkomen (UNEP is het milieuprogramma van de Verenigde Naties)”, gaat Meyer door. „Het hele toekomstbeeld is somber. We krijgen extremer weer, droogte en overstromingen. Dat leidt tot meer armoede en ellende. Arme landen krijgen de grootste dreunen, wat gaat leiden tot meer

migratie en wereldwijde verschuivingen. Klimaatverandering heeft direct gevolg voor onze water- en voedselvoorziening.” De klimaatwetenschapper noemt de noodklok die deltagcommissaris Co Verdaas zopas luidde over de Nederlandse waterveiligheid. Diens conclusie: 'Doorgaan op de huidige koers is geen optie meer'. „Zelfs onze ziekenhuizen zijn niet goed voorbereid op watersnood. Dit alles geeft politieke spanning”, zegt Meyer. „Maar er is niets politieks aan een CO₂-molecuul.” De Volendamse klimaatwetenschapper Van Westen is het met hem eens. „Het feit dat we nu op 1,5 graad opwarming zitten, geeft aan dat er nu echt wat moet gebeuren. Vroeger dachten we dat de AMOC (Het belangrijkste stromingssysteem in de Atlantische Oceaan) bij vier graden zou kantelen en stilvallen. Vorig jaar hebben we laten zien dat dat al bij twee graden gebeurt. Nu zetten we er ook nog een extra kanttekening bij: het is niet per se een vaste temperatuur waarbij de AMOC

Een man draagt wat van zijn bezittingen mee in de nasleep van de vloedgolf in het district Nuwakot in Nepal. Klimaatverandering ontwricht samenlevingen.

FOTO AFP

instort. De stabiliteit van de AMOC hangt mede af van de snelheid waarmee het klimaat verandert.” Van Westen en zijn collega's publiceerden hier vorige maand over in het wetenschappelijke tijdschrift Nature Climate Change. Op de site van de Universiteit Utrecht, waaraan de onderzoeker is verbonden, staat een samenvatting van het onderzoek in het Nederlands. De wetenschapper verwacht dat 'we' de komende vijf jaar heel snel door de 1,5 graad schieten. „Een opwarming van 0,3 graad per decennium kan voor de AMOC al te hoog zijn. Daar zitten we nu al heel dicht bij. De opwarmingssnelheid moet zo spoedig mogelijk naar beneden.”

Riskant

In het genoemde artikel wordt uitgelegd dat de hele oceaan, van het oppervlaktewater tot de diepste delen ervan, bij trage opwarming tijd heeft om zich te schikken naar de nieuwe situatie. De aarde tijdelijk verder laten opwarmen om later CO₂ uit de lucht te halen, zoals te lezen in het UNEP-rapport, is volgens Van Westen riskant. Ook Meyer zet kanttekeningen bij de aanbeveling van UNEP om zoveel mogelijk CO₂ uit de lucht te halen. „Daar zitten grenzen aan. Het lukt nu wel om op kleine schaal CO₂ uit de lucht te halen, maar wil je echt verschil maken, dan zul je deze inspanningen met

een factor duizend moeten opvoeren. Een situatie zoals in Nepal is niet te voorkomen. De prioriteit moet liggen op het terugdringen van de broeikasgasuitstoot, anders blijft het dweilen met de kraan wagenwijd open.” De klimaatopveteraan stelt dat de mens niet goed in staat is om de problemen, die hij zelf heeft veroorzaakt, op te lossen. „De mens kan wel goed reageren op acute situaties. De verwoestende gletsjerramp in Nepal heeft iedereen even wakker geschud om daarna weer in slaap te succelen.” Toch houdt Meyer de moed erin. „Kijk eens naar wat er wel is ge-

beurd.” Hij wijst erop dat het wereldwijde klimaatverdrag, het Akkoord van Parijs dat in 2015 is gesloten, nog steeds van kracht is. „Ook al hebben de VS zich eruit teruggetrokken.” Hij vindt dat Rob Jetten, toen hij nog minister was, met een goede klimaatwet is gekomen. Hierin heeft Nederland doelen gesteld voor 2030 (55 procent broeikasreductie) en 2050 (klimaat-neutraal). „We hebben wel wat bereikt, ook mondiaal. „In 2000 wilde China niets horen van een reductie van broeikasgassen. Daar mochten we niet over schrijven. Dat is radicaal veranderd. Mede door China dat gigaveel zonnepanelen produceert, drukt groene energie straks de fossiele brandstoffen uit de markt. Zelfs Saoedi-Arabië is nu akkoord met netto nul uitstoot, weliswaar op de heel lange termijn, en is bezig meer bos aan te planten, zij het schoorvoetend, en ligt het nog in de sfeer van greenwashing. De vijf graden opwarming in 2100 gaan we niet meer aantikken, meldde onlangs het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC).” Van Westen staat er ook zo in. „Tien jaar geleden zaten we nog in het scenario van vier tot vijf graden opwarming in 2100. Dat hele zwarte scenario is eruit, doordat er actief klimaatbeleid is gevoerd, mede onder druk van de samenleving. Die druk moet erop worden gehouden.” Meyer benadrukt:

Leo Meyer. PIEN VAN LEEUWEN

René van Westen. HMC

„Twee graden is nog te veel. Je moet dus op de trom blijven slaan.” **Fietsvakantie** Van Westen voegt eraan toe dat het IPCC met andere emissiescenario's bepaalde regeringen meer of minder klimaatmaatregelen nemen. Wat gaat er bijvoorbeeld gebeuren als de VS, zoals nu, minder maatregelen treffen en China, zoals nu, een stuk sneller verduurzaamt dan verwacht? „Het moet anders, maar dat hoeft niet vervelender te zijn”, aldus Meyer. „We kunnen allemaal ons steentje bijdragen. Denk niet:

‘Waarom ik?’ We zijn allemaal verantwoordelijk. Ik ben afgestapt van vliegen en ga op fietsvakantie, dat is hartstikke leuk. Het probleem is dat wij zo verslaafd zijn aan onze manier van leven, dat radicaal veranderen niet gaat lukken. Maar als je Mona Keizer volgt, die zegt dat de klimaatmodellen alleen maar modellen zijn, dan ben je verkeerd bezig. Stem bij de volgende verkiezingen op partijen die een actief klimaatbeleid willen voeren. Als er niets verandert, dan loopt Nederland onder zeewater en zit er op den duur niets anders op dan een verhuizing naar - bijvoorbeeld - het Teutoburgerwoud. Hopelijk zijn we daar dan nog welkom.”

advertentie

bolderman.nl

8 dagen
Vlieg-busreis Andalusië - Costa del Sol

NU VANAF €499,- p.p.

TOT € 150,- KORTING P.P.

Inbegrepen

- ✓ Vlucht Rotterdam - Málaga v.v. met Transavia
- ✓ Luchthavenbelastingen
- ✓ Vliegbelasting Nederlandse overheid à € 29,05 p.p.
- ✓ Handbagage/accessoire (zie voorwaarden vluchtinformatie)
- ✓ 7 overnachtingen in het 3* Hotel El Puerto by Pierre & Vacances in Fuengirola
- ✓ 7x ontbijtbuffet
- ✓ Wifi in het hotel
- ✓ Nederlandssprekende gids tijdens excursie naar Ronda en Córdoba
- ✓ Nederlandssprekende reisleiding ter plaatse
- ✓ Transfers en reis per comfortabele lokale touringcar volgens programma

Vertrekdata
4, 11, 18, 25 november

*Getoonde prijzen zijn p.p. inclusief alle bijkomende boekingskosten per boeking o.b.v. 2-persoonskamer. Drukfouten en/of prijswijzigingen voorbehouden.